99 beesten en een boer

Hippoliet van Peene

bron
Hippoliet van Peene, *99 beesten en een boer*. H. Hoste, Gent 1854

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/peen001nege01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

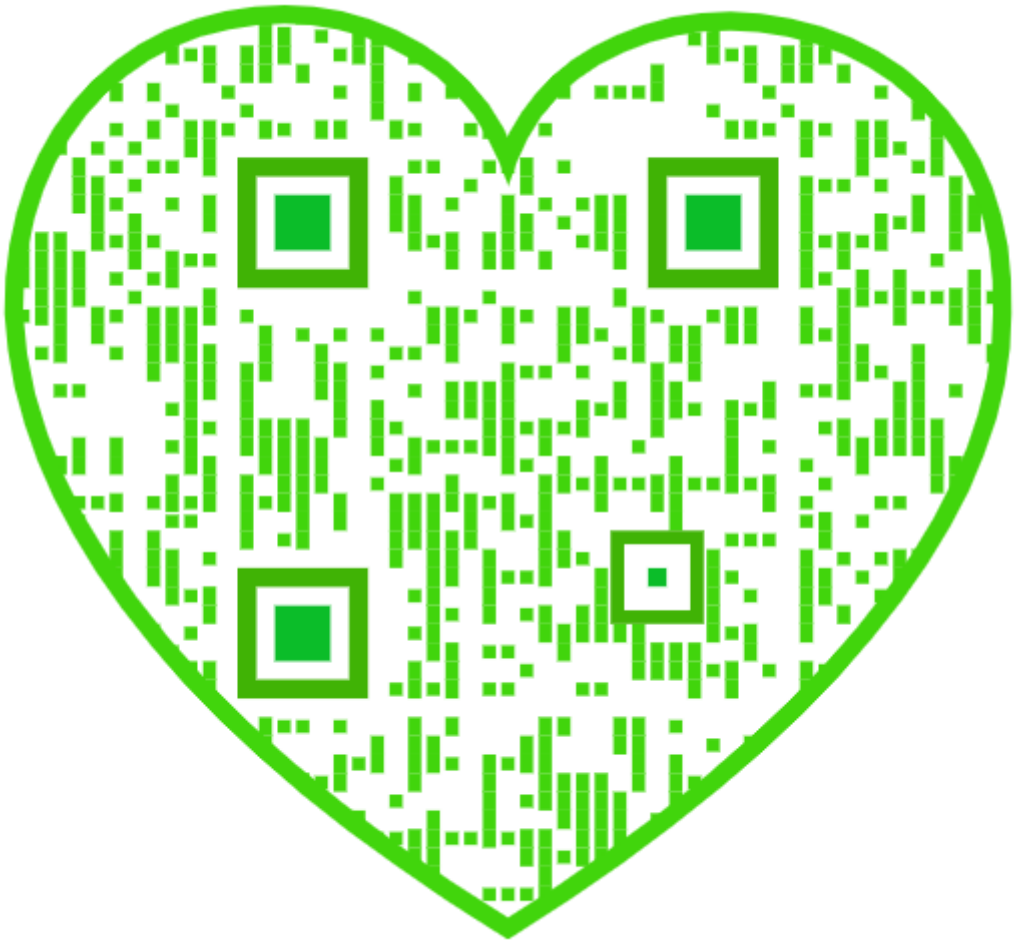

Persoonen.

DE WEDUWE VAN BEEK, ryke pachtster.
DE HEER DE LETTER, schoolmeester.
PIETER RAM, bygenaemd *Harde Pier*, kanonnier.
JAN RAM, bygenaemd *'t Uilegat,* zyn broeder, veedryver.
DOKA, boerenmeid, nicht van de weduwe Van Beek.

De handeling heeft plaets op een dorp van Vlaenderen.

99 Beesten en een boer, Kluchtspel met zang in een bedryf.

Eene dorpsplaets, links van den aenschouwer de hoeve van de weduwe Van Beek met een venster op de eerste verdieping en een wagenhuis.

Eerste Tooneel.

DE WEDUWE VAN BEEK, DE LETTER.

(De weduwe Van Beek komt uit de hoeve, De Letter komt af langs den achtergrond, een boekje in de hand.)

DE WEDUWE VAN BEEK.

Kyk! 't is onze buerman, de schoolmeester.

DE LETTER.

Salut à tous.... Ik wensch u den goeden dag, myne beminnelyke gebuervrouw. Gelyk gy ziet, doe ik 's morgens myn wandelingsken in den omtrek uwer hoeve, terwyl ik my met eene lezing verlustig.... Dat ontwikkelt den geest en geeft goeden appetyt.

(Haer met behagen aenschouwende.)

Wat schoone vrouw!

DE WEDUWE VAN BEEK.

O! gy zyt een geleerde, mynheer De Letter; gy zyt een van de grootste koppen van 't dorp.

DE LETTER.

Ja, ik heb die reputatie, myne schoone buervrouw.... Ook als men aen 't hoofd is van een *Vlaemsch gezelschap* gelyk dat van ons dorp, dat de steun van de vlaemsche beweging is en van den weerd uit den Bacchus, is men

geen ezel. - De inwooners van het dorp zyn al geen Willems.... en gevolgentlyk, *il faut raisonner*.... waer de menschen geen beenen hebben zyn de kreupelen wonderen.

(Ter zyde.)

Wat *charmante creature!*

DE WEDUWE VAN BEEK.

Is het een letterkundig gewrocht welk gy daer doorbladert?

DE LETTER.

Ja, dierbare weduwe Van Beek! 't Is eene van myne gewoonelyke lectuer, de volledige werken van Snoeck. Ik bezit geheel zyne collectie almanakken, en 't is aen de letterkundige voortbrengselen van dien grooten man dat ik bykans al myne kennissen te danken heb.

DE WEDUWE VAN BEEK.

Ja, uit zynen dagklapper weet gy ons altyd te zeggen of het goed of slecht weder zal zyn.

DE LETTER.

En ik onderwys de jeugd tegen zeven stuivers per maend en een stuiver warmgeld. Gy begrypt dat men niet goedkooper verstand kan geven.

(Ter zyde.)

Ik ben gek van die vrouw.

DE WEDUWE VAN BEEK.

Hebt gy veel kinders op uwe school.

DE LETTER.

Dat is volgens 't saisoen. - In den hooityd zitten myne *eleven* in de meerschen, in den oegst zyn z'op 't land, in den herfst doen ze de aerdappels uit of wachten de koeijen, in den winter zitten ze aen 't bomwiel.... zoo dat ik regulierlyk tien à elf maenden in 't jaer vacancie heb, zonder te rekenen de zon- en de mestdagen en de kermisse. - Welnu, niettegenstaende dat, ge moogt my gelooven of niet, myn waerde buervrouw,

ARIA: n^r 1.

Myn leerwys wordt alom geprezen
Zoo klaer is 't wat 'k hun voreleg,
Dat men moet stom en ezel wezen
Om niet te onthouden wat ik zeg.
Ja wonderbaer is myn vermogen,
En 'k weete niet hoe ik het schik,
Want 't einde 't jaer, 't en is geen logen,
Weet ieder schier zoo veel als ik.

DE WEDUWE.

Toe dan, heer De Letter, 't is zedigheid van uwent wege.

DE LETTER,

ter zyde.

'k Geloof dat dit iets zeggen wil.

(Luid.)

Ach! myne dierbare weduwe, zoo gy wildet.... het zou maer van u afhangen.... myne school staet op eenen goeden voet.... zeven stuivers ter maend per kind, en de maendekens liggen byeen... en in 't putje van den winter avondschool voor de groote menschen tegen een pandoerken ter week.... dat loopt op.... he! he!

(Zich de handen vryvende.)

Dat zou eene schoone affaire zyn.... en dat zou op eene aengename wyze het personneel van myn établissement vergrooten....

(Ter zyde.)

Ik heb d'*harditeit* gebruikt.... het kan my niet schillen.

DE WEDUWE.

Wat wilt gy zeggen, schoolmeester.

DE LETTER.

He! he!... gebuervrouw!... Gy zyt weduwe van uwen tweeden man.... ik, ik heb het geluk gehad over zestien maenden myne vrouw te verliezen.... Gy hebt twee honderd schapen op stal.... 'k heb 'en beetje geld op zyde liggen.... Gy zyt nog jong en schoon, ik ben niet oud en leelyk.... he! he! he! mamaetje, 'k geloof dat wy al gauw malkanderen zouden kunnen verstaen.

DE WEDUWE,

lachende.

Trouwen.... ho! ho! dat is een geheel ander paer mouwen.... Kyk, schoolmeester, wilt gy dat ik regt voor de vuist spreek? 'k Ben weduwe, 't is waer, en zelfs tweemael.... ik zal u bekennen dat de weduwestaet my taemlyk begint te verdrieten.... maer dat belet niet, zoo ik nog ooit van myn leven moest besluiten een derden man te nemen, dat het u niet zou zyn.

DE LETTER.

Bah! En waerom niet....

DE WEDUWE.

Gy zyt veel te.... verstandig.

DE LETTER.

Als gy geene betere redenen in te brengen hebt.

DE WEDUWE.

Zie, gebuer, als ik my ooit nog het strop over den nek laet steken, zal het door eenen man zyn die geheel van eenen byzonderen deeg gebakken is. Ik wil eenen boer, zacht gelyk een lam van vyf maenden, die geene *a* voor eene *b* kan, die zich laet geleiden gelyk een hond aen eenen band.... In 't kort, ik heb voor vast grondstelsel aengenomen, dat, om te beletten dat de man den meester spele, de vrouw altyd en overal moet zien de broek te dragen.

DE LETTER.

Van het oogenblik dat het een vast grondstelsel is, punctum! *Cela suffit.* Maer onder ons, gebuervrouw, het zal u moeijelyk vallen het fenomeen te vinden, welk gy zoekt. Ik, ik was daer juist gereed gesneden en gebeiteld.

DE WEDUWE,

geheimzinnig.

En zoo ik u zeî dat ik 't fenomeen gevonden heb.

DE LETTER.

Niet mogelyk.

DE WEDUWE.

Myn doopkind, Jan Ram, die schaepwachter is, twee mylen van hier, by 'nen boer van myne famielje. - Verbeeldt u dat 'k hem sedert dat hy gedoopt is niet meer gezien had.

DE LETTER.

Gy moet hem wel veranderd gevonden hebben.

DE WEDUWE.

Ik geloof het wel... een kerel van negentien jaren... en struisch en frisch! De groote verstandigen van de parochie vinden dat hy dom is en hebben hem daerom den bynaem gegeven van Uilegat. Ziedaer juist hoe ik hem hebben wil... hy bezit geen duit... zoo veel te beter... ik zal hem zoo veel te gemakkelyker onder de roede kunnen houden.

DE LETTER.

Wat hoofd! wat diepzinnigheid! mejuffrouw Van Beek! *je vous admire!*

DE WEDUWE.

Nu, zoo als ik u zei, ik heb hem op de laetste jaermerkt gevonden, waer ik twee veerzen verkocht heb, twee uitnemend schoone beesten... Het heeft my niet moeijelyk gevallen hem te leeren kennen. Hy had nog geen woord gesproken, of ik zei: daer is de man dien ik hebben moet. Vooreerst heb ik, in myne hoedanigheid van meter, hem een nieuwjaer gegeven, het was juist in de nieuwjaermaend dat ik naer de jaermerkt gegaen was... Ik heb hem van onder tot boven in 't nieuw gesteken en eindelyk hem eenen remplacant gekocht, want de jongen had de domheid gehad een slechten numero te trekken. - Zoudt gy willen gelooven dat hy nog niets van myne inzichten begreep? ik ben verpligt geweest hem alles hairklein uit een te zetten, en ik heb 't hem zoo wel doen verstaen dat hy op 't einde verrukt met

my naer het wethuis is gegaen om zyne papieren te halen en ons huwelyk aen te kondigen. Heden zelf verwacht ik hem met honderd schapen die ik gekocht heb, en binnen dry weken zyn wy getrouwd.

DE LETTER.

Bravo! gebuervrouw! bravo! o admirabele vrouw!... vocatif, vyfde naemval. - Ha sa!... ik heb eene gedachte... gy wilt my niet voor uwen derden man... 't is spytig, maer *contre la force il n'y a point de résistance*, gelyk die fransche philosophe zegt... maer alles wat u aengaet is my zoo duerbaer... 't is eene passie, 't is eene monomanie... indien ik eens met uw nichtje Doka trouwde?

DE WEDUWE.

Zwyg toch eens... waer zyn uwe zinnen? een meisje van zeventien jaer... 't is te jong voor u...

DE LETTER.

Bah! gy trouwt wel met eenen jongen van negentien.

DE WEDUWE.

Ik, dat is wat anders... het is myn doopkind... En vervolgens die Doka is zoo dom, zoo onnoozel...

DE LETTER.

Wel, 't is juist daerom, gebuervrouw.... ik ben gelyk gy, ik heb besloten nooit eene vrouw te nemen die te veel verstand heeft.

DE WEDUWE.

Hein!... en zoo even boodt ge my uwe hand. - Dankbaer over het compliment. -

DE LETTER,

ter zyde.

O! wat ben ik dom!

Tweede Tooneel.

DE VORIGEN, DOKA.

DOKA,

uit de hoeve komende.

Tante, de aerdappels zyn genoeg.... moet ik 't werkvolk gaen roepen?

DE WEDUWE.
Is het twaelf?

DOKA.
'k Weet niet, tante,... ons slag is stille gevallen.

DE WEDUWE.
't Is wel, ik zal gaen komen.

DE LETTER.
't Is een lief kind.... en wat schoone bruine oogen! 't Is spytig dat ge negligeert haer te laten onderwyzen... zoo ge wildet, gebuervrouw, ik zou haer eenige lessen geven...

DOKA,

met bloodheid.

Ge zyt wel goed, mynheer de schoolmeester, en 'k en vraeg niets beters dan te meugen leeren...

DE WEDUWE.
Neen, neen.... ge weet al meer dan genoeg om uwe koeijen te melken en uwe aerdappels te schillen. - Komaen, naer binnen. Ge weet immers wel dat ik u verboden heb met het mannevolk te klappen.

DOKA.
Maer tante, mynheer De Letter is geen mannevolk, 't is de schoolmeester.

DE WEDUWE.
En 't is de laetste mael dat gy naer de kermis gaet, waer er niets goeds te leeren is..

DOKA.

Maer tante, ge gaet er wel....

DE WEDUWE.

O ik, dat is wat anders, ik weet wat ik mag doen en laten...

(Zacht tegen den schoolmeester.)

De jongens hebben zulke slechte goeste langs dees kanten.... Ze zyn beduiveld om met haer te dansen en ze is lomp gelyk een stuk hout.

(Luid.)

Kom, maek het kort.... naer binnen.

(Zy stoot haer in huis en volgt.)

Derde Tooneel.

DE LETTER, alleen.

DE LETTER.

Eene fenomenale bloodheid!... en onnoozel als van moeder geboren!... Ei! Ei!... ik hoor de tante komen. Zy wil de kleine niet laten trouwen vóor dat zy meerderjarig is.... Natuerlyk zy zou niet geerne in den zak schieten, vóor dat het laetste oogenblik daer is. *Suffit et voilà....* Ik weet wat vyf en zes is.... Dat belet niet dat die weduwe Van Beek een knap wyfje is.... Ik zou er foliën voor kunnen doen.

Vierde Tooneel.

DE VORIGE, PIETER, vrolyk opkomende.

PIETER.

Nr 2. ARIA.

'k Verlaet den dienst, hoe ook geprezen,
En kome weêr gezond en frisch;
't Is zeker schoon soldaet te wezen
Byzonder als men burger is.

Ik houd niet veel van de patrouille,
Op schildwacht staen is ongezond,
En 'k kieze by de ratatouille
Een beefsteak met pataten rond.

'k Verlaet den dienst, enz,

DE LETTER,

hem beziende.

Die jonge soldaet heeft my 't air van een militaire.

PIETER,

hem op den schouder kloppende.

Salut! beminnelyke veteran.... ik ben hier wel te Lootenhulle, he?

DE LETTER.

Lootenhulle, canton Nevele, arrondissement Gent, 3093 zielen en één garde champetter.

PIETER.

Hertelyk dankbaer over de renseignementen... En zeg my eens, zoudt gy bygeval langs deze kanten geen jongheid ontmoet hebben, met schoon blond hair, trekkende een weinig op zeemkleur.... en volgens 't geen men my gezegd heeft, het commandement voerende over eene collectie schapen, welke hy alhier moet geleiden.

DE LETTER.

Bah! de bovengenoemde en hooger vermelde blonde zeemkleurige, heet hy niet Jan Ram?

PIETER.

Gy legt er den duim op...

DE LETTER.

Die heden hier arriveert om met de weduwe Van Beek te trouwen.

PIETER.

Myn broeder gaet trouwen?

DE LETTER.

Ha! 't is uw broeder!... zoo!... hy weet wat hy dryft.... die kerel.... een schoone slag.... eene vrouw die geld heeft.... en een paer oogen om 'nen olifant uit zyn vel te doen springen.

PIETER.

Hasa! hoor eens, respectabele parochiaen! verkoop my eens geen karotten voor toebak. Is het wel van Jan Ram, van myn broeder, dat gy my daer spreekt?

DE LETTER.

Zonder twyfel, de weduwe Van Beek, zei het my daer nog zoo even.... het huwelyk is reeds in het wethuis aengekondigd.

PIETER.

Arme Jan!... met alzoo 'nen kop!... ik dacht hem nooit capabel aen 't huwelyk te tasten.... Maer, naer 't schynt, is het anders... Welnu, zeg eens, papa, ik heb wel gedaen juist in tyds te komen.... ik inviteer my op het bruiloftmael.

DE LETTER.

Dat is juist.... *plus on est de fous,* gelyk de franschman zegt....

PIETER.

Plus on rit.

DE LETTER.

C'est ça. - En als men van de soldaten komt, een bruiloftmael kan er niet om liegen.

PIETER.

Gelyk gy zegt. Verbeeld u dat ik een bolwerp van Nevele eenen kameraed ontmoet die my naer Algiers dacht; hy vliegt my aen den hals en, na onze ontmoeting eens goed begoten te hebben, zegt hy my: het is niet al, gy gaet uw broeder Jan onder weg tegenkomen... hy is met

zyn schapen naer Lootenhulle. Bravo, antwoord ik hem, dat zal eene verrassing zyn waeraen hy zich niet verwacht; en ik ben *pas accéléré* naer hier gekomen. Ziedaer de zuivere waerheid. De bruiloft is altyd welkom.... ik heb ze liever dan een *corvée.* En à propos... de schoonzuster, de aenstaende vrouw van myn broeder, wat ziet 't er voor iets uit?... is het passabel?

DE LETTER.

Bontjes! bontjes! Ge zoudt er uw goeste kunnen van maken.... ik verzeker 't u.... en ik zelf.... Och jongen! had zy de oogen op dat Uilegat niet gesmeten....

PIETER.

Uilegat!... hy is 't.... 't is myn broeder....'t is 'nen bylap dien men hem gegeven heeft.... ik, ik ben in de wandeling *Harde Pier* genoemd, ter oorzaek van myn buigzaem karakter en van myne harde vuist.... Brigadier kanonnier te peerd. En gy, papa, zonder indiscretie, van wat regement zyt gy?

DE LETTER.

Ik ben instituteur... het gemeene volk heet my schoolmeester.

PIETER.

Een schoone post, die zyne voor- en nadeelen heeft....

DE LETTER.

Bovendien ben ik voorzitter van het vlaemsch gezelschap, hier ter parochie.

PIETER.

Vlaemsch gezelschap! *connais pas.*

DE LETTER.

Welja, gelyk men zou zeggen eene vereeniging van al de geleerden en letterkundigen van 't dorp die over de tael discuteeren....

PIETER.

Ha, ha! ik maek er u myn compliment over.... Maer om van wat anders te spreken, respektabele professor, de bane teert en indien gy de uitstekende goedheid wildet hebben my de wooning van myne achtbare schoonzuster aen te wyzen, gy zoudt my een ongelooflyk plaisir doen, want ik voel de noodzakelykheid iets te profiteeren.

DE LETTER.

Wel saperloot! gy moet niet verre gaen; haer huis staet vlak voor u.

PIETER.

Ho! ho!... 't ziet er *chiek* uit. Gordynen aen de vensters.... ydele tonnen en flacons onder het wagenhuis.... onwederleggelyke proef dat zy wyn en bier in den kelder heeft.... Die vrouw heeft myn respekt.

DE LETTER.

Hoor eens, de weduwe Van Beek zit warm.... Een stal met twee honderd schapen.... zonder heur andere beesten.... En kyk, als men van den duivel spreekt.... daer is zy.

PIETER.

Twee honderd schapen! dat is myn plan..., ik die zot ben van 'nen *gigot.*

(Naer de weduwe gaende, die uit heur huis komt.)

Schoone schoonzuster, ik heb de eer u den oudsten broeder te presenteeren.

(Haer de hand nemende)

. Het gaet goed, schoonzuster?.. met my ook... zoo veel te beter.

Vyfde Tooneel.

De Vorigen, DE WEDUWE.

DE WEDUWE.

Nu, nu, wat beteekent dat?

DE LETTER.

't Is uw schoonbroeder, gebuérvrouw... en gelyk gy hem nooit gezien hebt, is het zeer natuerlyk dat gy hem niet herkent. *C'est clair, n'est-ce pas,* kanonnier.

PIETER.

Gelyk gy zegt, professor.

DE WEDUWE.

Een broeder van mynen laetsten man?

DE LETTER.

Neen, van uwen nieuwen. Hy komt van 't leger om op uwe bruiloft te dansen.

PIETER.

Ja, beminnelyke schoonzuster, Pieter Ram, bygenaemd Harde Pier.

DE WEDUWE,

ter zyde.

Een militaire.... maer 't is niet gepermitteerd.

(Luid.)

Verschoon my, kanonnier, maer rekent gy niet welhaest naer uw regement terug te keeren?

PIETER.

In 't geheele niet, mamaetje.... ik heb den koning al acht jaer gediend; my dunkt dat hy niet te klagen heeft en dat hy my wel mag laten rusten. 't Soldaten leven is zeer schoon, maer burger zyn is gemakkelyker en ik ben van voornemen my hier te etablisseeren, aengezien de garnizoensplaets er my gezond en wel bevoorraed uit ziet.

DE WEDUWE,

ter zyde.

Hier blyven woonen! maer dat is afschrikkelyk.

(Luid.)

Brigadier! ik estimeer u, maer, ik moet het u regtuit zeggen, toen ik besloot met uwen broeder Jan Ram te trouwen, meende ik dat hy hoegenaemd geene famielje had, en 't was zelfs iets waerop ik rekende.

DE LETTER.

Ha! gy wist niet dat hy een broeder onder dienst had?

PIETER.

Hasa! schoonzuster, zeg my eens, indien ik wel de tael van 't land versta, begryp ik uit uwe woorden dat gy niet teenemael verrukt zyt my te zien.

DE WEDUWE.

Ik zeg juist dat niet.... maer gy zult met my bekennen dat men in een huishouden in 't begin een beetje nauw moet zien.... De militairen hebben zoo hunne gewoonten, die men hun niet plotselings kan afleeren.... en de uwen zouden kunnen een slecht voorbeeld voor uwen broeder zyn.

PIETER.

Ik begryp u uitnemend goed, schoonzuster, en ge moet het my niet tweemael zeggen.

Zesde Tooneel.

DE VORIGEN, JAN.

JAN,

met den Oostvlaenderschen boerendialekt.

Dat moet langs hier zyn, bachten de kerke.... 'lyk zy my gezeid hébben. He! zegt my 'nen keer, vriendschappen! weet de gy niet waer myn meetje woont? als ge zoo goed wilt zyn.

(De weduwe ontwarende.)

O jongens! daer staet ze voor mynen neuze.... Meetje!... och! meetje!...

DE WEDUWE.

Wel ja.... ik ben het.... jongen....

PIETER.

Maer, ik bedrieg my niet.... 't Is Jan.... 't is myn broeder.

JAN.

Hoe.... gy.... ge zoudt gy myn broêre Petrus zyn.... myn broêre de soldaet.... met moestachen en eene soldatenkazakke aen.

PIETER.

Wel zeker.... kom.... kom my omhelzen.

JAN,

hem omhelzende.

Met plesier.... he wel! ge meugt my gelooven of niet, maer 'k en zou u op myn ziele niet herkend hebben. Weet ge wel, dat ge verduiveld veranderd zyt, sedert dat ge onder de militaire troepsoldaten gegaen zyt.

PIETER.

Ja, jongen! men is geen boer meer; men is mensch geworden.... 't is 't beste van den militairenstaet.

JAN.

Hewel, 'k zyn opregt content van u te zien.... Meetje, daer is 'en brokke papier van mynheer den *conteleur* van 't *aktrooi,* die myn beesten laten passeeren heeft. Wy zyn al te gâre in goede gezondheid aengekomen.

DE WEDUWE.

't Is wel, jongen, zeer wel.

JAN.

Sies de koeijer heeft ze in den stal gedaen.... Ha! wacht eens, meetje.... er mankeert een.

DE WEDUWE,

kwaed.

Hoe, er mankeert een?

JAN.

't En is myn fyte niet.... Magineert u dat 't den eersten keer van myn leven is dat 'k zoo verre geviageerd hebbe, dry mylen en half.... Omtrent half wege, zie ik 'en schaep die 'en mankement aen zynen achtersten poot scheen te hebben en de anderen niet kon opvolgen....

Wat hebt de dan, myn beestje! zeg ik het zoo?... 't antwoord my: Bêe! bêe! bêe!... 'k versta vliegens dat 't arm schaep ziek is.... ik make niet veel beslag, ik werp het op mynen nekke en we gaen onzen weg voort de een beeste op d'andere. Een beetje verder, kom ik 'nen vent tegen meê 'nen lynwaedschen kiel aen en 'nen schoonen hoed op van ten minste veertien pauwen.... Ik zeg in myn eigen: dat is zeker 'ne ryke kadé.... of ten minste 'ne boer die 'en *gedoe* heeft van vier peerden. Hy begint met my over 't een en over 't andere te kouten.... hy was fatsoenelyk men kan niet meer, 'k moet 't zeggen ter zyner eere.... Daer begint hy met eenen te roepen: och heere God! och heere God! och heere God! dat schaepken heeft den typhus.... geheel de kudde is naer den duivel, als ge het nog tien minuten by de anderen laet.... Ge kunt wel denken dat 'k zoo bleek wierd als 'ne heetekoeke.... Als die brave vent myne bangheid zag, begon hy my gerust te stellen, hy zei dat hy peerdemeester was, en hy heeft myn schaep meê gedragen om het te genezen.

DE WEDUWE.

Hoe domoor! en gy hebt hem myn schaep laten medenemen?

JAN.

Hy zal het weêre brengen tusschen dit en veertien dagen, hy weet waer ge weunt.

PIETER.

Maer Uilegat die ge zyt, gy zyt bestolen.

JAN.

Bestolen... ho! zoe 'k wel.... 'k zyn zeker dat 'ne peerdemeester was.... zoo dan, meetje, dat 'k maer negen en negentig beesten meêgebragt hebbe.

DE LETTER,

lachende.

Hewel! ge moogt zeggen dat ge de honderste zyt, kadé.

DE WEDUWE,

kwaed.

Maer dat maekt myne rekening niet.... daer ontbreekt my een schaep.

JAN.

Maer als ik u zeg dat hy 't zal weêre brengen.

DE WEDUWE.

Ja wacht er na, maer en vast er niet na... Kom, gy zyt maer een dommerik, een jangat, een uil, en dat het niet meer gebeure of gy zult het tegen my te doen hebben.

(Jan schynt teenemael neêrslagtig.)

PIETER,

ter zyde.

Welaen, 't is fraei.... dat begint proper.

DE LETTER,

ter zyde.

O wat genie van eene vrouw! men brengt haer negen en negentig schapen en seffens zegt zy: daer is een te kort.... Wat kop voor den calcul! In myne school zou zy primus zyn in de arithmétique.

PIETER.

Sa, laet eens zien.... broeder.... spreken wy van wat anders. - Naer het my voorkomt is het niet alleenlyk om schapen te brengen dat gy hier gekomen zyt?

JAN,

met bloodheid.

Hoe, broêre.... zou de al iets van de reste weten.... ha! kyk!... volgens 't geen my meetje gezeid heeft... en 't geen zy in 't wethuis geschreven hebben.... he! he! he! ge zoudt lyk gelooven moeten dat.... ja.... ja.... 't schynt gedecideerd te zyn.... is 't niet waer, meetje.... ge vindt gy dat 'k meê u.... zou moeten trouwen.... ho! meetje! ge zoudt ge myne vrouw worden... ho! ho! dat is aerdig! geheel myn lyf begint te kittelen als ik het denk....

PIETER.

't Effekt en kan niet missen.... Al de Ram's zyn alzoo;

en ik zelf, over dat ge my ziet.... als ik eene schoone vrouw....

DE WEDUWE.

Brigadier!

PIETER.

Ik begryp u.... de *décence* voor alles.... *Demi tour à droite* en ik *fileer.*

JAN.

Wat! wat!.... gaet de weg, Petrus?

PIETER.

De drommel! 't schynt dat myne presentie madame geneert.

JAN.

Bah!

DE WEDUWE.

Welnu! als ge wilt dat 'k u de waerheid zeg, 't is waer.... de militairen steken my tegen.... ik kan geen militairen gelyden... En 'k beb dien afkeer te danken aen mynen eersten man, die garde champetter is geweest.

JAN.

Is het waer ook! ga ik de plaets van eenen garde champetter overnemen.

DE LETTER.

Stillekens, stillekens, gebuervrouw... *ne brusquons pas l'affaire...* Ge kunt geen vliegen meê azyn vangen.

PIETER,

tegen De Letter.

De weduwe begint my in den neus te kittelen... zy hangt de neute uit en 'k geloof dat ze 't achter de mouw heeft.

JAN.

Hoor 'nen keer, broêre, z'heeft misschien in den *fond* gelyk.

PIETER.

Allez, laet my gerust... gelyk!... dat is een beetje te straf. Madame weduwe... ik heb uwen naem vergeten... madame, gy zyt wel gelukkig dat gy myn Uilegat van broeder gevonden hebt om er u eenen derden man van te maken... want het moet een gebreveteerde dommerik zyn om zich zelven present te doen van een vrouw, voor welke hy zal moeten dansen gelyk ze schuifelt.

DE WEDUWE.

Brigadier! gy zyt een opwinder... een slechte kerel...

PIETER.

Omdat ik zeg dat myn broêr zal moeten staen waer den bessem staet.

DE WEDUWE.

Dat is te veel... en ik weet niet...

DE LETTER.

Allons! allons!... laet ons ons niet kwaed maken... *que diable!* - Oorlogzuchtig kroost van Mars, eerbiedig eene zwakke creatuer.

JAN,

van den eenen naer den anderen loopende.

Broêre!... meetje,..

DE WEDUWE.

't Is een revolutionnaire... een deserteur.

PIETER.

ARIA N° 3.

Ik ben zoo kwaed! hoe slaet dat domoor mis.
Ach! kon hy nog van zyn *folie* genezen!
Ik wed eer het zes maenden verder is
Zal 't huwelyk geheel om zeepe wezen.
G'hebt twee mael reeds geproefd het echtezoet;
Waerom uw mage 't overlasten?
My dunkt dat g'uw bekomste al hebben moet
En gy voortaen kunt blyven vasten.

DE WEDUWE,

sprekende.

Onbeschofte! die beleediging zult gy my betalen.

TE SAMEN.

Ik ben zoo kwaed! o wat een ergernis!
Vertrek op staenden voet, vermetel wezen!
Of ik zal u in de gevangenis
Van uwe stoutheid doen genezen.

DE LETTER.
Wat kwaedheid toch! en wat een ergernis!
Och! wilt toch beiden wat bedaerder wezen.
Kom, heer soldaet, verwyder u, want 't is
Voor niet dat gy zyt opgevezen.

JAN.
Zy zyn zoo kwaed! ik ben vol kommernis;
Waerom is meetje's gramschap zoo gerezen.
Zy kyven en ik wete niet wat 't is;
Wat mag daervan toch d'oorzaek wezen?

(De Letter vertrekt, Pieter medegeleidende.)

Zevende Tooneel.

DE WEDUWE, JAN.

DE WEDUWE.
Ik ben om dood te vallen.... ik geloof dat ik ga kwalyk worden.

JAN,

ongerust.

O neen, meetje.... en doe dat niet.... en word niet kwalyk....

DE WEDUWE.
Ik berst!... ik stik!

JAN.
Och! Heere! wat gaet dat nu zyn.... meetje!... myn zoete meetje....

DE WEDUWE.

Jan, uw broeder is een monster....

JAN.

Zoudt de 't denken... meetje.... ha, zie 't kan wel gebeuren, ook.

DE WEDUWE.

Ik hoop dat gy dien schelm, dien deugniet nimmer meer zult bezien.... ik verbied het u, hoort gy, ik verbied het u.

JAN.

't Is spytig, meetje.... en dat is natuerlyk.... 'k zie myn broere Petrus fameus geerne.

DE WEDUWE.

Zie hem geerne zoo veel ge wilt, maer van verre, van zeer verre, want als hy nog den voet rond de hoeve zet, gy zult het met my te doen hebben.

(Ter zyde.)

Ik moet hem met den eersten keer toonen dat ik meester ben, want dat 'k hem vandaeg een koe gaf, hy zou morgen een peerd willen. Daer is maer een middel om met de mans om te gaen, dat is van u nooit over den kop te laten zien.

(Luid.)

Weet dan, arme onnoozele sul, dat hy in staet is u geheel te bederven.... Die soldaten! zy hebben alle gebreken.... zy drinken, rooken, vloeken en loopen by de vrouwen. - Kom hier.... nader.... nader.... zoo.... bekyk my eens.... zie eens hoe knap, indien dat opgepoetst ware....

(Zy slaet hem op de wang.)

En die halsdoek.... en dit ondervest.... hoe is dat aengedaen?...

(Zy schikt het.) (Ter zyde.)

Hy is nog zoo groen, hy heeft voor geen cent behaegzucht.

(Luid.)

Welnu, wat zegt men?

JAN.

Men zegt: dank u, meetje.

DE WEDUWE.

Meetje! altyd meetje.... ik wil niet dat gy my nog alzoo noemt, ik heb het u alreeds verboden.

JAN.

Ha! 't is waer, meetje!... maer 't is dat 'k niet en durf.... ziet de 't....

DE WEDUWE.

Dat is een schat, alzoo een jongen.... kom.... kom dan by my.... zeg my, weet gy waeraen men zich verbindt als men gaet trouwen?

JAN.

Wel.... ei!.... dat is nu 'en zeggen.... men verbindt zich mêe 'en vrouwe.

DE WEDUWE.

Men verbindt zich haer te beminnen, haer te gehoorzamen, haer gelukkig te maken.... Verstaet ge dat?....

JAN.

Ja 'k, ja 'k, meetje.... 't is te zeggen.... daer of daer omtrent.

DE WEDUWE.

Gevoelt gy den moed daer toe!

JAN.

Ja 'k, meetje!

DE WEDUWE.

Altyd meetje!.... Kom, probeer eens.... geef my alzoo van die vriendelyke namen.... heet my myn hertje, myn ratje.... myn poezeken.

JAN.

Ho! ho! voor geen hespe.... daervoor respekteer ik u te veel.

DE WEDUWE.

Maer ik wil niet dat ge my respekteert.... ik wil dat ge my bemint.

JAN.

U beminnen, u beminnen! maer moet ge my dat vragen?... O kyk! meetje, ik bemin u als of ge al te gelyk myn vader, myn moeder, myn onkel en myne tante waert, zonder te rekenen myn meetje.... U niet bemin-

nen! die my gedoopt hebt.... die my van hoofd tot de voeten in 't nieuwe gesteken hebt.... die my 'en nieuwjaer gekocht hebt en 'nen man voor de soldaten.

DE WEDUWE,

ter zyde.

Hy begrypt niets.

JAN.

Ha! dat zyn van die dingen die men niet vergeten kan, meetje.

Nr. 4. ARIA.

Van myn geboorte was ik weeze
En gy deedt my gedurig goed,
Ik zal 't u loonen, maer ik vreeze
Dat nooit myn herte uw wensch voldoet.
Als 'k mêe u trouw, 't is wel 'en beetje
D'erkentenis voor u die ik weerdeer,
Gy kocht my eenen man, zoo meetje,
'k Geef u een in de plekke weêr.

DE WEDUWE,

hem streelende.

Ja, ja.... gy zyt een kleine goede jongen.... gy zyt zeer braef.... maer ge moet my beloven altyd wys te blyven, nooit naer uwen slechten kerel van broeder te luisteren, en vooral nimmer iemand anders dan my te beminnen.

JAN.

O meetje! ik beloof het u.... en dat zal niet moeijelyk zyn om myne belofte te houden.

DE WEDUWE.

Hy is bekoorlyk!... Niet een gebreekje.... o ik zal er mede doen al wat ik wil.

Achtste Tooneel.

DE VORIGEN, DOKA.

DOKA,

toeloopende.

Tante!... tante!... haest u.... ze zyn daer met het hooi.... 't is het laetste voer.

DE WEDUWE.

Ik kom.

DOKA,

Jan ziende.

God!...

JAN.

Ach! 't is Doka Wytinck!

(Tot haer loopende.)

Dag.... Doka Wytinck! dag!

DE WEDUWE.

Wat beteekent die gemeenzaemheid?

DOKA.

Kyk! 't is Jan Ram.... Dag Jan Ram, dag!

DE WEDUWE.

Zy kennen malkander!

DOKA.

Zeker tante.... 't Is 't Uilegat, gelyk zy hem altyd heetten.

JAN.

'k Geloof 't wel dat we malkander kennen.... en al van overlang.... We zyn van dezelfde parochie.

DE WEDUWE.

Ha!

JAN.

We hebben altyd te gâre de koeijen gewacht.

DE WEDUWE.

Ja....

DOKA.

In de meerschen....

JAN.

Ja, ja, en langs de grachtkanten ook....

DE WEDUWE.

Is het waer?...

JAN.

De pure waerheid.... o jongens! we hebben ons fel geamuseerd te gâre, is 't niet waer.... Doka?...

DOKA.

O ja we.... Jan....

DE WEDUWE.
En wat deedt ge zoo te samen om u te amuseeren?...

DOKA,

haperende.

Ei!....

JAN,

even.

Ei!...

DE WEDUWE.
Is dat al?...

JAN.
We lieten de beesten weiden....

DE WEDUWE.
En vervolgens....

DOKA.
Vervolgens, tante.... ei.... we keken naer omhooge.... naer de lucht....

JAN.
Azoo!....

DE WEDUWE.
Naer de lucht?

JAN.
Ja, den eenen nevens den anderen... We stonden daer somtyds alzoo dry uren, vyf uren.... te kyken tot dat het avond werd....

DOKA.
Altyd den eenen nevens den anderen.

DE WEDUWE.
En vervolgens?...

JAN.
We bezagen malkanderen....

DE WEDUWE.
En wat zegdet gy?

JAN.
Niets....

DOKA,

met veel bloodheid.

We bezagen malkanderen herdoens....

JAN.

En altyd herdoens.... en 's anderdaegs wederom 't zelfde.... altyd herdoens....

DE WEDUWE.

Eene zonderlinge bezigheid.

(Ter zyde.)

Gelukkiglyk dat de eene zoo dom is als de andere. Maer malkander bezien is reeds te veel.... en ik zal daer wel *halte* op weten te leggen.

Nr. 5. ARIA.

JAN.
Als ik heur alzoo bezag
'k Voelde 'lyk 'en singelinge.

DOKA.
En ik, 't was zoo'n aerdig dingen
Dat 'k lyk zot liep heel den dag.

JAN.
's Avonds na het koeijenwachten,
Slaep wel! riep heur zachte stem.

DOKA.
En dan droomde ik heele nachten
Van ons beesten en van hem.

TE SAMEN.

JAN.
Wat plesier! wat leute! o Jeetje?
Waer is toch die tyd gegaen?
Hoe beziet ge my daer, meetje!
Heb ik kwaed daermêe gedaen?

DOKA.
Wat plesier! wat leute! o Jeetje!
Waer is toch die tyd gegaen?
O ik wist het wel; geen beetje
Kwaed heb ik daermêe gedaen.

DE WEDUWE,

ter zyde.

Zoo een paer domme zielen, met hun bezien zouden in staet zyn.... Ik ga hen bang maken.

ZELFDE ARIA.

Weet, onnooz'len die ge zyt,
Iets wat 'k u niet mag verzwygen;
Daervan kunt g'een koortse krygen
Die u op het kerkhof smyt.

JAN *en* DOKA, *te samen.*
O myn hemel!

DE WEDUWE, *ter zyde.*
Goed! ik stoke....

DOKA.
Is 't opregt?

JAN.
Wat leelyk ding!
En bezie my niet meer, Doke,
Want 'k gevoel al huivering.

HERNEMING.
Wat verdriet! wat pyn! o Jeetje!
'k Dacht me leven daer niet aen.
Maer is het toch zeker, meetje,
Dat daer koortsen uit ontstaen?

DOKA.
Wat verdriet! wat pyn! o Jeetje!
'k Dacht me leven daer niet aen.
Maer, niet waer, g'hebt ons 'en beetje
Willens om den tuin doen gaen?

DE WEDUWE.
O geloof maer vast uw meetje,
't Is zoo zeker als w'hier staen;
'k Ken het fyn en 'k heb een beetje
Deze kwalen gâ geslaen.

DE WEDUWE.
Welaen, meisje, volg my.... En gy, myn kleine Jan, ik zal zoo even by u komen, want het werk gaet voor alles. Wy zullen dan de schapen te samen in den stal gaen tellen.

JAN.
Van dage, meetje?

DE WEDUWE.
Zekerlyk.

(Ter zyde.)

Wy moeten hem met eenen toonen dat er hier maer een is die een wil heeft.

(Luid.)

Ja, jongen, ik wil dat men altyd bezig zy.... dat er gewerkt worde van 's morgends tot 's avonds, den eenen dag gelyk den anderen.

JAN.

't Is wel, meetje, zeer wel.

DE WEDUWE,

ter zyde.

't Is witte brood zoo een man.... maer om het even.... wy moeten op onze hoede zyn.

(Luid.)

Wacht een beetje.

(Af in huis.)

Negende Tooneel.

JAN, alleen, vervolgens PIETER.

JAN.

Ja, meetje!... ik zal wachten zoo lang ge wilt.

PIETER,

opkomende.

Zy is vertrokken. - Hasa! Uilegat! de hand op het herte en den duim open.... wilt gy absoluet in 't Gilde der gelapte broeken komen.

JAN.

Wat is dat voor een Gilde!

PIETER.

Domkop! hy kent nog zelfs 't Gilde niet, waervan de vrouwen dekens zyn. - Ik vraeg u of ge toch absoluet wilt trouwen.

JAN.

Ha! kyk!... Meetje heeft 't my gezegd.

PIETER.

Drydubbele schaepskop die ge zyt.... Laet zien.... hebt gy voor die weduwe 'nen halven cent liefde! Als ge by haer zyt, als gy haer beziet, gevoelt gy een effekt gelyk dat van eenen stamp van eene geweerkolf op de maeg op eene publieke feeste?

JAN.

Bylange niet.... maer als ik Doka Wytinck bezie.

PIETER.

Wat is dat, Doka Wytinck!

JAN,

met klimmend vuer.

Een meisjejong van onze parochie.... die hier by

myn meetje woont.... zoo wel dat ik een stuk papier voor haer medegebragt heb van wege heuren kozyn Ceuterick, den weerd uit den Appel, geheel *eportent*, gelyk hy gezegd heeft.

PIETER.

Een papier....

JAN.

Daer, zie.

PIETER,

het papier beziende.

Laet zien.

JAN.

Hy heeft my dat van den morgen geschreven, eer ik vertrokken ben.

PIETER.

Ha, zeg eens, volgens 't geen ik hier lees, zou het schynen dat de genoemde Doka Wytinck een kapitaelken van negen duizend en vyf en zeventig franken bezit.

JAN.

't Is wel mogelyk.

PIETER.

Welk hare tante de weduwe Van Beek haer moet afleggen als zy komt te trouwen.

JAN.

't Kan ook wel zyn....

PIETER.

O! o! daer is micmac achter. - Jan.... als ge mynen raed wilt volgen en als ge 't grootste schaep van uwe negen en negentig en van al de anderen van de parochie niet wilt zyn, doe ik u in graed veroveren, en op een, twee, dry, met de nicht en met hare negen duizend en oneffen franken trouwen.

JAN.

'k Vrage niets beters.

PIETER.

Uilegat!... acht gegeven op het commandement. Ik ga u in twee tempos de theorie van het huwelyk expli-

queeren. Luister: de vrouw is een gevoelig en verleidend wezen, dat zich somwylen de dichterlyke licencie toelaet de ordonnancie broek te dragen. *Ergo,* de man moet zich tegen die vreemde invallen wapenen en het bovengenoemde wezen een beetje militairlyk doen marcheeren, als hy de meester wil blyven.

JAN.

Militairlyk?

PIETER.

Silence dans les rangs. Daer behaegt u eene vrouw! gy speelt er het lief by; 't is de positie van den soldaet zonder wapens. Gy gaet er mede wandelen, 't is *arme au bras!* Gy gaet er mede naer 't stadhuis: *Attention....* Gy trouwt er mede: *Garde à vous.* 't Is maer een woord om u te vermanen. Als *chef de file,* moet de man altyd den sleutel van de kas in den zak hebben.... Als de vrouw hem wil hebben.... *Fermez le bassinet....* Als zy tegen u opstaet, als zy aen de consigne mankeert.... De *charge en douze temps....* Subiet nadien is zy zoo zacht als een lam; ze doet wêer heuren dienst zonder observatiën.... *Déposez vos armes, en place, repos.* Gy omhelst ze, gy rookt uw pypken op uw gemak, en proficiat! gy hebt het beste huishouden van twintig uren in de ronde. Ziedaer de *theorie complète* van het huwelyk.

JAN.

Ja.... 'k versta 't.... maer dat is zeer wel voor iemand die zyne exerciciën kan, maer ik die nooit soldaet geweest ben....

PIETER.

Opperbest! daer is juist de particuliere.

JAN.

Myn meetje! o! o!

PIETER.

Wat hagels! zyt gy reeds aen 't beven?

JAN.

Neen ik, neen ik.... contrare.

PIETER.

Ferme au poste!

JAN,

bevende.

Ferme.... au.... poste?

Tiende Tooneel.

De Vorigen, DE WEDUWE.

DE WEDUWE.

Ha! ha! de brigadier is daer nog al... Jan, ik kwam u halen om de schapen te gaen tellen.

JAN.

Ja, meetje.

DE WEDUWE.

Maer, ik zie dat ge...

JAN.

Ja, meetje.

PIETER.

Ge ziet, mama Van Beek, dat hy met zyn broeder is, en het moet u niet verwonderen dat hy, op 't punt zynde van hem te verlaten, de noodzakelykheid gevoelt hem een stapken uit te geleiden. - *Allons* Jan, op weg.

JAN,

haperende.

Ja, broeder.

DE WEDUWE.

In 't geheele niet, ik moet hem spreken... en ik verbied hem mede te gaen.

JAN.

O broêre! ze moet my spreken.

PIETER,

hem medeslepende.

Zy zal u de toekomende week spreken.

DE WEDUWE,

hem tegenhoudende.

Blyf, ik wil het, hoort gy.

(Ter zyde.)

Als ik toegeef ben ik verloren.

(Luid)

Jan, ge moet uwe vrouw gehoorzaem zyn.

JAN.

Ja, meetje.

PIETER.

Jan, ge moet uwen oudsten broeder eeren en hem uitgeleiden.

JAN.

't Is waer, meetje... laet my, tot het einde van het dorp.

DE WEDUWE,

kwaed wordende.

Ik zeg dat ik 't niet wil.

PIETER,

even.

En ik, ik wil 't... honderd duizend miljoenen.

(Tegen Jan.)

Allons, ferme!

JAN,

hem nadoende.

En ik, ik wil 't... honderd duizend miljoenen! Allons, ferme!

DE WEDUWE,

buiten zich zelve.

Ha! gy wilt het... ha! gy staet tegen my op... ha! 't is zoo dat gy naer uw meetje luistert... daer... slecht suject!

(Zy geeft hem eene oorveeg.)

JAN.

Och!...

Elfde Tooneel.

DE VORIGEN, DE LETTER.

DE LETTER.

Wat is dat hier! wat is dat hier! my dunkt dat ik daer iets heb hooren vallen.

JAN.

Ik ben het die 't opgeraept heb.

DE WEDUWE.

Dat zal hem leeren.

PIETER,

zacht tegen Jan.

Welnu, gy antwoordt niet...

JAN.
Kyk dan... ik heb geen goeste om azoo nog voort te kouten.

DE LETTER.
En ik vind dat hy *positivement* geen *tort* heeft.

DE WEDUWE.
En 't is daermede niet gedaen, vriend Jan... Kom hier, en vraeg my op staenden voet vergiffenis.

PIETER.
Wat!

JAN.
Vergiffenis...

DE WEDUWE.
Subiet.

DE LETTER.
C'est juste.

(Ter zyde).

Wat kloekmoedigheid! wat grootsch karakter... Ze doet my 't effekt van eene romeinsche.

DE WEDUWE.
Haestig! haestig! of...

JAN.
Ik vraeg u vergiffenis, meetje.

DE WEDUWE.
Op de kniën, op de kniën...

JAN.
'k Zit er al op, 'k zit er al op, meetje.

(Ter zyde)

Wat kwaed mag ik haer om Gods wil gedaen bebben?

DE WEDUWE.
'T is wel, sta op, ik vergeef het u.

DE LETTER.
Sta op, *Berger Aristée*, uwe meter pardonneert u.

(Ter zyde.)

Zoo *sensible* als fier... Zy bezit al de burgerdeugden van 't oude Rome.

PIETER,

verstomd.

't Is om met uwen kop tegen den muer te loopen.

DE WEDUWE.

Ik ben te vreden over u, ik zie dat gy onderdanig en gehoorzaem zyt en om u te beloonen, kom, omhels my.

JAN.

Ja meetje.

DE WEDUWE,

zacht tegen De Letter.

Ik zegeprael, en de brigadier berst van gramschap. Die man zal my over myne twee anderen wreken.

(Luid en met trotschheid.)

Kom, heer De Letter, wy zullen weêr komen voor het middagmael. Ik inviteer u, hoort gy wel, heer De Letter, ik inviteer u.... het zal het mael van ondertrouw zyn.

DE LETTER.

Gebuervrouw, zekerlyk.... ik....

(Ter zyde.)

't Is eene ideale vrouw....

DE WEDUWE,

naer de deur der hoeve gaende.

Doka! vergeet niet eene taljoor voor mynheer De Letter te zetten en breng die dry flesschen witten wyn op...

(de stem verheffende)

Ge weet wel die dry flesschen uit 't sterfhuis van mynheer den pastor, die achter de boterkuip staen.

DOKA,

binnen.

Ja, tante.

DE WEDUWE,

by zich zelve.

Wacht, men moet voorzichtig wezen.

(Zy sluit de deur van de hoeve.) (Luid.)

Uwe dienares, mynheer de brigadier.

(Tegen De Letter.)

Kom, kom, gebuer.

DE LETTER.

A vos ordres, myne aenbiddelyke gebuervrouw. - *A vos ordres.*

(Ter zyde.)

Ach! zoo eene vrouw heb ik in myne gulden droomen gezien.

DE WEDUWE.

Ha! ha! ha!...

(Zy vertrekt met De Letter al lachende en zingende.)

Twaelfde Tooneel.

PIETER, JAN.
(Gedurende eenige oogenblikken bekyken zy elkander zonder spreken.)

PIETER.
Hewel!

JAN.
Hewel!.... wat is 't?

PIETER.
Hoe! ezelskop die ge zyt!... Gy zinkt van schaemte door den grond niet? Maer gy surpasseert in domheid al de Jocrissen, de jangaten en al de stomme, stomme beesten van de fabelachtige tyden.

JAN.
Ik!

PIETER.
Kyk! spreek er my niet meer van... ik ben woedend... buiten myzelven.... ik proclameer u den eersten *quibus* van Europa.... Ik verloochen u voor myn bloed.... voor myn broeder, en ik geef u myne maledictie.

JAN.
Wat krygt de nu toch, broêre?

PIETER.
Ik stik, ik sterf van gramschap en van den dorst. Myne keel is droog gelyk een vat poêr. - Geef my 't een of 't ander te drinken.

JAN.
Te drinken!... waermede?

PIETER.
Sabre de bois! waermede? maer vermits gy de gekheid begaef met dat meubel te trouwen zyt gy tot uwent, en 't is wel 't minste dat gy uw broeder tracteert.

JAN.
't Is zeker waer, broêre! maer eens zoo genomen....

hebt gy niet belet.... *à la fin,* z' heeft de deur toegetrokken en dat is zeker omdat we niet binnen zouden gegaen zyn.

PIETER.

Ha! sapermilementen! als 't maer dat is.... waer er vensters zyn acht ik de deuren onnoodig. - *Allons*, wakker.

JAN.

Hoe! wilt ge dat ik door het venster kruip?

PIETER,

hem stootende.

Sla goed toe.... toon uwe autoriteit.

JAN.

Ja, broêre.

(Hy klopt op het venster.)

PIETER.

Toe, harder, harder....

JAN.

Ja, broêre.

(Hy klopt zeer hard op het venster en breekt verscheide ruiten.)

PIETER.

Zeer wel.... 't is eene manier van te roepen: is er iemand?

Dertiende Tooneel.

DE VORIGEN, DOKA.

DOKA,

verschrikt de deur openende.

Och lieve heer! wat is er te doen.... Wat is 't?

JAN,

verlegen.

Daer, ziet de 't nu wel, broêre.

PIETER.

't Is een kanonnier die meer dorst heeft dan vaek.

(Doka beziende.)

ho! ho!

JAN,

naderende.

Doka! 't is myn broêre de militairesoldaet, die geerne een glas zou drinken....

PIETER.

Ha! 't is Doka... Duivels! excuseert, myn lief kind... hy heeft misschien een beetje hard geklonken, myn broeder.

DOKA.

Dry ruiten gebroken.... 't ziet er hem lief uit.... tante gaet lachen, als ze thuis komt.

PIETER.

Maek geen attentie.... 't is altyd alzoo dat de ruiten verslyten. - Zy is bekoorlyk. - En 't was om u te verzoeken ons de dry fleschen witten wyn van achter de boterkuip franco te laten geworden.

DOKA.

Wat! de wyn van myne tante.

PIETER.

Hy wordt natuerlyk de wyn van uw onkel, vermits alles in 't huwelyk in gemeenschap is, als het burgerlyk wetboek geen *blague* is.

DOKA,

in huis terugkeerende.

Ha! dat is een verschil.

JAN,

ter zyde.

Dat is een stoute kerel dat, dat is een stoute kerel.

DOKA,

hem twee flesschen gevende.

Daer zyn er altyd twee om te beginnen, mynheer de militaire. - Hewel! Jan, houd 'nen keer uw glas.

JAN.

Och! jongens!

PIETER.

Aendoenlyk tooneel!... de schoonheid die den nektar schenkt aen de dapperheid en aen den landbouw, poëtisch gesproken.

(Hy drinkt.)

JAN,

na gedronken te hebben.

Kyk! dat loopt er nog al zoet in.

PIETER,

zyn glas reikende.

Gelyk een olie. - Het coupleetjen is uit, bis.

(Op 't oogenblik dat ze de glazen omhoog heffen, verschynt De Letter in 't verschiet.)

PIETER.

Kyk! daer is papa A. B. C.

Veertiende Tooneel.

De Vorigen, D E L E T T E R.

DE LETTER.

De verleidelyke weduwe is naer de pastory om haer geboden te doen afroepen, en ik, voorwien die plegtigheid eene dolksteek in myn teeder hert was, ik ben alleen terug gekomen, *gevexeerd* in den superlatief.

(Hen gewaer wordende.)

Zoo! zoo! wat doen die twee daer.

PIETER.

Sergeant-majoor der miauwers.... wilt de een glas mêe drinken.

DE LETTER.

Ik.... per exempel.... neemt ge my dan voor.... als myn hert doorwond is.... *Au fait!* Waerom niet.... *C'est une consolation....* De wyn is een scholier dien ik met plesier in myn klasse zie komen.

PIETER.

Een glas voor den professor.

JAN,

blyde worden.

Twee glazen voor den professor.

DOKA.

Daer zyn ze.... daer zyn ze.

PIETER.

Op uwe gezondheid, papa.

JAN.

Op uwe gezondheid, papa.

DE LETTER.

't Is enkelyk om de eer te hebben van met u te mogen tikken.

(Zy drinken.)

JAN.

Jongens! 't is beter dan kernmelk.... is 't niet waer Doka!... Toe, ge moet er ook van drinken, Doka....

(Hy neemt haer in de tailje vast.)

DOKA.

Wat krygt ge dan, Jan.... zyt de niet wel? he!....

DE LETTER.

He! he! de jonge Jan Ram lanceert zich.

PIETER.

Bravo! nog een glas.

JAN,

nog meer ontsteken.

Nog twee glazen.... Vivat de wyn van myn meetje.

DE LETTER.

Hoe! is het de wyn van de weduwe, die wy.... ha de drommel! dat verandert een weinig den thesis. Ik weet niet of ik my moet veroorloven. Bah!... *Au fait*, gelyk de Franschman zegt, *le bon vin tue le chagrin....* 't geen wil zeggen, ‘een goed glas wyn doet de treurigen vrolyk zyn.’ En gelyk ik my in die *catégorie* bevind.... *à votre santé.*

PIETER,

Jan ziende drinken.

Maer zie eens, 't is dat hy den chiek heeft van den elleboog op te steken....

N° 6. ARIA.

Niets is beter dan een glaesken
Tot ontvlamming van een meid,
En de wyn is ook het baesken
Voor den moed en dapperheid.

Vryers, wilt g'uw smart genezen
Als gy van planton moet wezen
By een liefje naer uw zin
Die nog weêrstaet aen uw min:
Schenkt maer in

(bis)

schenkt maer altyd in.

2e.

Zyt gy door den echt verbonden
Aen een hekse en booze vrouw,
Van de hel alhier gezonden
Tot uw kwelling en uw rouw.
Arme man, vermoeid van klagen,
Als die vrouwe nachten, dagen
Schreeuwt als eene duivelin,
Wilt gy troost in 't huisgezin:
Schenk maer in

(bis)

, enz.

Vyftiende Tooneel.

DE VORIGEN, DE WEDUWE.
(Zy komt regts op al overdenkende. Pieter en Jan met het glas in de hand onder de wagenschuer ziende, blyft zy verbaesd staen.)

DE WEDUWE,

ter zyde.

Wat zie ik daer!...

PIETER.

Toe papa Dominus, laet ons deze nog den hals breken en *ferme au poste.*

DE LETTER,

meer ontvlamd.

Finis coronat opus, dat is te zeggen: wy zullen ze ledigen voor een goed slot.

PIETER.

En als er geene meer zyn, daer zyn er dan nog.

JAN.

En daer zullen er altyd zyn. De kelder van Meetje is voorzien.

DE WEDUWE,

ter zyde.

Wat! 't is myn wyn die zy uitdrinken.

PIETER.

Ja, triplemorbleu!... al de wyn van de mannenzottin moet er aen... wakker! wakker! - Zy is schoon gefopt, he!... Weet ge wel, snaek! dat ge uw spel fraeitjes gedoken hebt.

JAN.

Ja, ja, 'k beb myn spel gedoken.

DE WEDUWE,

ter zyde.

Ik bekom er niet van.

PIETER.

Die arme weduwe! zy meent dat gy een model van zedigheid en deugd zyt.

JAN.

Ja, ja, zy meent dat ik een model ben.

PIETER.

Zy meent dat gy beur geerne ziet, terwyl dat gy er braef mede lacht en dat gy er maer mede trouwt om heur schyven te doen rollen.

DE WEDUWE,

ter zyde.

Is het mogelyk... ik ben om dood te vallen.

PIETER.

't Is een zottin die met geen dry mans zal te vreden zyn.

JAN.

Zeker...

PIETER.

Die er vyf-en-twintig zou nemen indien zy die in tyds kwyt geraekte.

DE LETTER.

Zy zou er vyftig nemen.

JAN.

Honderd!...

DE LETTER.

Duizend! zy zou nooit te vreden zyn.

DE WEDUWE,

woedend.

Welnu, geneert u voor my niet.

JAN.

Hemeltje! meetje heeft alles gehoord.

DE LETTER,

ter zyde, zoekende zich te verbergen.

De weduwe... O! ik ben verschrikkelyk geknipt.

DE WEDUWE.

Ja, ik heb alles gehoord! trouweloos wangedrocht... ysselyk slecht suject!... maer ik vraeg het u eens, wie zou ooit hebben kunnen vermoeden dat er zoo veel deugenietery onder dat ezelsvel verborgen was? Wie zou hem niet voor het stomste redeloos dier genomen hebben dat God ooit geschapen heeft.

DE LETTER,

met boertige ernstigheid.

't Is een *infamie*; ik zei het daer nog zoo even.

DE WEDUWE.

Zwyg, leelyke medepligtige van hunne schanddaed. - Gy moet kunnen begrypen, Jan Ram, dat, na zulk een gedrag, alle gemeenschap tusschen ons ophoudt. Gy zult my het schaep, dat ik mis, betalen, en gy meugt naer uwe parochie terug keeren hoe eer hoe liever.

JAN,

met zyne gewoonlyke bloodheid.

Ja, meetje.

PIETER,

ter zyde.

Hemel! gaet hy herbeginnen.

(Luid.)

Mejufvrouw Van

Beek, laet ons malkander verstaen. Myn broeder is gereed om te vertrekken, maer hy verlangt zyne vrouw mede te geleiden.

DE WEDUWE *en* DE LETTER.

Zyne vrouw!

JAN,

ter zyde.

O nu word ik schouw!

DOKA,

ter zyde.

Ik beef gelyk een riet.

PIETER.

Doka Wytinck, met dewelke hy rekent te trouwen met of zonder uwe toestemming, van het oogenblik dat gy heur de negen duizend en oneffen franken zult afgelegd hebben, welke gy van haer hebt.

DE WEDUWE.

Van de negen duizend franken moet ik maer rekening geven den dag harer meerderjarigheid.

PIETER.

Op den dag van haer huwelyk. De brief van haren kozyn is duidelyk, herlees hem liever eens.

DE WEDUWE,

buiten zichzelve.

O kyk, gy zyt al van den duivel bezeten.... loopt, trouwt, versmoort u, 't en kan my niet schillen..... Maer daerom zal ik geene weduwe blyven.... en al ware het maer om my te wreken, ik zal den eersten den besten domkop pakken. Schoolmeester! gy zyt al niet veel beter dan de anderen.... maer 't is gelyk.... wilt gy my nog altyd?

DE LETTER.

Of ik u wil, gebuervrouw! of ik u wil.... maer ik wil u maer al te veel! 't is al elf jaer dat ik er van uitdroog.

DE WEDUWE.

Daer, en laet er ons niet meer van spreken. Gy zult myn derde man zyn; want alles wel nagezien, ondanks al uwe geleerdheid, ziet gy er my nog al handelbaer uit.

DE LETTER.

O! o! wat schok! ik ween van blydschap.

PIETER.

A la bonne heure! zoo kan het schikken.

JAN,

tegen De Letter.

Dag nonkel! hoe gaet het nonkel! Goed, he!

DE LETTER.

Hewel! het spreekwoord heeft gelyk: *nimium ne crede colori.*

PIETER.

Hetgeen wil zeggen, papa vobiscum, dat negen en negentig beesten en 'ne boer altyd geen honderd dieren zyn.

KOOR.

Laet vrolykheid nu twist vervangen,
En dat de vreugde zy gesmaekt.
De huwlyksband, naer elks verlangen,
Heeft 't heil van 't dubbel paer volmaekt.

Gent, 16 maert 1853.